

Цър. вѣстникъ

излиза всѣка седмица
приложенията четири
въ роднатаГодишната цена
Църковенъ вѣстникъ
11 Варнав България 19 лева, а
въ страната 15 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

свещ. Стефанъ Ганчевъ 0 ИЗДАНИЕ

Анонсажътъ е годи-
шенъ и
всѣкога прѣдплатенъВсѣко, отнасящо се до
вѣща се изпраща
истражията на
вѣстникъ
София.плащъ
до 20 ст.
армондъ,
рение поВсѣки писма не се
копириса
седмично издание
не се повръщатъ

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. Прѣдизвикана справка. Д.
2. Каква е религията на масонитѣ. — Прѣв. Л. С.
3. За справедливостъта. — † Митр. Теодосий.
4. Изъ областъта на историята. — Съобщава Иоак.
Бакаловъ.
5. Мнѣния и отзиви. Георги Пасаровъ и черковно-на-
ционалното ни единство. — Георги Стояновъ.
6. Книжнина. Поема на поемитѣ. — Ст. Михайловски.
7. Външенъ прѣгледъ.
8. Църковно-обществена лѣтопись.
9. Обявления.

Прѣдизвикана справка.

Столичниятъ ежедневникъ „Воля“ разглежда положението на Българската църква въ специална статия, началото на която почва въ броя му отъ 18-и т. мѣсець. Авторътъ на статията смѣсва принципни въпроси съ субективни схващания и съ личности, като, за по-голямъ ефектъ, дава прѣдимство на субективното и личното прѣдъ обективното и общото. Понеже въ авторовитѣ схващания има фактични невѣрности, намираме, че ще е отъ голѣмъ интересъ да се отбѣлжатъ невѣрноститѣ и да се отгърси и очисти истината отъ тѣхъ. Това е и цѣльта на тия редове.

1. *Името на църквата не е синонимъ на нейната управа.*

Авторътъ на статията, озаглавена „Софийския св. Синодъ и разстройството на Българската църква“, изнася странно учение за устройството на Българската църква. Той учи, че „нашата църква не съществува като синодна църква, а подъ име „Екзархия“. Въ това учение се смѣсва името на църквата съ нейната управа. Членъ 2-и на екзархийския уставъ, на който авторътъ се базира, не доказва, но опровергава твърдението му. Този членъ опрѣдѣля, каква е Българската църква по отношение на християнскитѣ и по отношение на Вселенската православна църква. Той опрѣдѣля, че по отношение на християнскитѣ църкви е православна, а по отношение на Вселенската православна, на която е членъ нераздѣленъ, е самоуправяема Екзархия. Съ термина „Екзархия“, който прѣвъ употребилъ въ 1867 г. цариградскиятъ патриархъ Григорий VI въ официаленъ проектъ за разрѣшение на българо-грѣцкия църковенъ въпросъ, Цариградската патриаршия гонила да означа номиналната зависимостъ на Българската църква отъ нея. Проектътъ на патриарха давалъ на

българитѣ автономна църква, именувана Екзархия и обемаща епархии изключително съ българско население, именно епархиитѣ въ тия мѣста: Видинъ, Нишъ, Кюстендилъ, Враца, София, Ловечъ, Самоковъ, Русчукъ, Търново, Прѣславъ и Варна. А г. Пловдивъ, чието население било тогава смѣсено, оставалъ подъ вѣдомството на Вселенската патриаршия. Терминътъ „Екзархия“ и идеята за номинална зависимостъ се възприели и прокарали, съ нѣкои ограничения, въ фермана отъ 1870 г., който възобнови Българската църква тоже подъ име Екзархия. Въ султанския този актъ се опрѣдѣлятъ ясно двѣ положения: това на Българската екзархия по отношение на Цариградската патриаршия и това на екзарха по отношение на цариградския патриархъ. Двѣтѣ тия положения съществено се различаватъ: първото има за основа началото на пълна църковна автономия, а второто — на номинална канонична подчиненостъ. Началото за пълна автономия е оформено въ членове 1 и 2 на фермана, а особено въ членъ 3, дѣто изрично се повелява това: „бждащиятъ уставъ за вътрѣшното духовно управление на Екзархията ще се състави по единъ начинъ, който да осигурява Екзархията, *щото патриархътъ, нито направо, нито посредствено, никакъ да се не намиса въ управлението на духовнитѣ работи и особено въ избиранието на епископитѣ и на екзарха*“. Второто положение се развива въ членъ 4, въ който, като се прокара началото на номинална канонична подчиненостъ, се казва: „Екзархътъ ще е длъженъ, съгласно съ църковнитѣ правила, да поменува името на цариградския патриархъ“.

Текстоветѣ на цитиранитѣ членове сж повече отъ ясни. Тѣ опрѣдѣлятъ, не каква е вътрѣшната управа, но какво е правното и канонично положение на Българската православна църква, възобновена подъ име Българска екзархия. Това опрѣдѣление се налагало, защото терминътъ „Екзархия“ и „екзархъ“ е синонимъ, на извѣстна подчиненостъ. Погрѣшно е, слѣдователно, твърдението, че „име Екзархия“ означава вида на вътрѣшната българска църковна самоуправа. Не само името Екзархия, но името нито на една православна църква означава вида на тѣхната управа, нито пъкъ може да се вземе за синонимъ на управа Руската, Ромжнската, Сърбската, Атинската и пр. православни църкви сж синодни, ала тѣ не носятъ нито името на управата, която е легнала въ тѣхната основа, нито това на титула на своя прѣдседателъ, т. е. титула на митрополитъ“, каквѣто иерархъ прѣдседателствува св. Синодъ. Поради това не се казватъ Руска синодна църква, Ромжнска синодна църква, Сърбска архиерейска съборна църква, нито пъкъ Руска митрополия, Ромжнска митрополия, Атинска митро-

полия, Сърбска митрополия, но се казватъ Руска православна църква, Ромънска православна църква, Сърбска православна църква, Атинска православна църква. На сщщото основание се казва въ членъ 1-и на екзархийския уставъ отъ 1871 или чл. 2-и отъ приспособения въ царството: „Самоуправляема православна Бълг. църква подъ име Екзархия“. Така че Българска православна църква и Българска екзархия сж синоними. Думата „Екзархия“, прокарана въ фермана, не могла да се пропусне въ екзархийския уставъ, който изтича отъ него.

За рода на нашата църковна управа говори не членъ 2-и, който сочи авторътъ: за това говорятъ други специални членове на фермана и на екзархийския уставъ. За да бжде послѣдователенъ и въ съгласие съ истината, авторътъ трѣбваше да посочи тѣхъ. Членъ 2-и на фермана казва: „Онзи отъ митрополититѣ на речения окръгъ, който по чинъ е най-голѣмъ, ще носи титула екзархъ, а нему ще принадлежи каноническото прѣдседателство на Българския синодъ, който постоянно придружава“. Този членъ на фермана е развитъ въ членове 3 и 4 на екз. уставъ отъ 1871 и въ членове 7 и 8 на приспособения уст. въ царството. Членове 3 или 7 сж категорични. Тѣ казватъ: „Е к з а р х и я т а се управлява отъ св. Синодъ, а всѣка епархия отъ митрополитъ“. Чл. 4 или 8 опрѣдѣля, кой е духовенъ началникъ на Българската църква. Този членъ буквално гласи: „Светиятъ синодъ, съставляващъ Върховното духовно началство на православнитѣ християни въ Екзархията, състои се отъ екзарха, прѣдседателъ неговъ и отъ съзасѣдатели“. Този именно принципъ е прокаранъ и въ 39 членъ на конституцията въ царството. Единството на Българската църква е въ Синода съ неговия канониченъ прѣдседателъ съ неговитѣ членове, а не само въ неговия прѣдседателъ безъ неговитѣ членове и, наопаки, не само и въ неговитѣ членове безъ прѣдседателя. Както конституцията не допуска царството да остане день безъ народно събрание и държавенъ глава, така, по екзархийския уставъ, и Българската църква не може да остане день безъ Синодъ и безъ канониченъ синоденъ прѣдседателъ. Ето защо чл. 16 на екзархийския уставъ, въ стария и въ приспособения у царството, прѣдвижда, че, при евентуално опразване на екзаршеския прѣстолъ, св. Синодъ има приврѣменно за намѣстникъ и прѣдседателъ по-стария по ржкоположение измежду членоветѣ си, додѣто се избере новъ екзархъ. Това е прѣдвидено, за да не остане църквата минута безъ канонична управа.

Е може ли и бива ли при тия тѣй изрични членове на екзархийския уставъ да се пише и твърди, че нашата църква сжществува не като синодна, а подъ име „Екзархия“? Ако нѣма канонична църковна управа, ако нѣма Синодъ съ канониченъ прѣдседателъ, може ли да има „Екзархия“, може ли да има Българска църква?

2. Учредения синодъ при Екзархията не е грѣшка.

До освобождението Българската църква се управлявала отъ своитѣ канонични тѣла — Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ. Прѣзъ врѣме на освободителната война почти всички синодни архиереи били разгонени отъ турскитѣ власти. А прѣзъ врѣме на примирието и подиръ войната повечето членове на Смѣсеня съвѣтъ се изселили отъ Цариградъ. Българската екзархия останала само съ прѣдседа-

теля на Синода, съ Н. Блаженство екзарха, т. е. останала безъ Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ. Отъ гледище на екзархъ, уставъ това положение на Църквата било аномално. То трѣбвало да прѣстане. Ето защо наредъ съ грижата за политическото устройство на Княжество България вървѣла и тая за устройството на Българската църква. Архиереитѣ били недоволни отъ насталата църковна анархия и настоявали да се уреди църквата. Въ Великото учредително събрание въ Търново, което се занимало съ уредбата на Княжеството, се повдигналъ въпросъ и за църковната уредба на княжеството. За основа на църковната уредба се взелъ екзархийския уставъ. Приело се Българската екзархия да запази *status quo*, като Княжеството се счита за частъ отъ областта на Екзархата. Това се оформило съ членъ 39 на конституцията, на който се дала слѣдната редакция: „Българското княжество въ църковно отношение, като е нераздѣлна частъ отъ Българската църковна област, подчинява се на св. Синодъ, върховната духовна властъ на Българската църква, дѣто и да се намира тази властъ...“ По тази редакция станали дълги и бурни разисквания. Великитѣ народни прѣдставители се раздѣлили въ схващанията и мнѣнията си. Едни подържали, че този членъ на конституцията ще остане инвалиденъ, защото турцитѣ нѣмали да позволятъ да заседаватъ въ Синода у Цариградъ архиереи отъ Княжеството. Други, основани на чл. 63 въ Берлинския договоръ, подържали, че членътъ ще се приложи. Самъ прѣдставителътъ на императорския руски комисаръ Лукяновъ билъ на това мнѣние. Той деклариралъ, че архиереитѣ отъ Княжеството, Тракия и Македония ще взиматъ участие въ управата на църквата. „За да не се разпада черковата, казалъ той, всичката черковна областъ ще се управлява отъ едно началство. Какъ ще управлява Княжеството въ черковно отношение, ще се опрѣдѣли отъ особенъ уставъ, който ще се изработи послѣ¹⁾“. Църковното началство, което ще управлява цѣлата Българска църква, е св. Синодъ, дѣго и да се намира той. Касаяло се да учреди Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ. Дѣ другадѣ би могли да се уредятъ тия уставни управни тѣла, ако не при Екзархията, въ Цариградъ? На това насочвала самата декларация на Лукянова, както и схващанията на редица именити наши мъже, покойнитѣ П. Г. Славейковъ, Др. Цанковъ, К. Стоиловъ, П. Каравеловъ и пр. Когато се направилъ опитъ да се приложи чл. 39, Н. Блаженство екзархътъ се намѣрилъ прѣдъ *veto*-то на В. порта. Подиръ първия опитъ, станалъ въ 1882 г., послѣдвалъ втори прѣзъ 1883, все така несполучливъ. Турското правителство не само заявило, че чл. 39 на конституцията нѣма никакво значение за него и че неговия прѣдставителъ е протестираалъ на врѣмето си въ Търново противъ тоя членъ, но и поканило екзарха да се произнесе устно и писмено противъ него. Прѣзъ 1883 г. Н. Блаженство съ обстойна лейха (записка) до султана поискалъ да се повърне *status quo*-то на Екзархията до войната, т. е. да ѝ се дадатъ епархиитѣ Велеска, Скопска и Охридско-Прѣспанска, както и да му се позволи да учреди при Екзархията законнитѣ управни тѣла — Синодъ и смѣсенъ съвѣтъ. Повдигнатъ и пледиранъ въ 1882 и 1883 г., изпърво да се състави Синодъ отъ архиереи изъ тогавашна Източна Румелия и изъ Княжеството, продължено пледирането прѣзъ 1893, 96, 97, 904 и 906 г. да се състави, съ съгласие

¹⁾ Дневници на първото учредително Н. Събрание въ Търново. София, книгопеч. Янко С. Ковачевъ, 1890 г. стр. 137—141.

Княжеското правителство и на св. Синодъ, на първо време само отъ архиереи изъ вилаетитъ, въпросътъ за Синодъ при Екзархията се води прѣдъ В. порта до 1908 г. Съгласни по принципъ да се сформира Синодъ при Екзархията, Н. Блаженство и синоднитъ архиереи се различаватъ въ процедурата на свикването: Н. Блаженство не искалъ, по съображения, които излагалъ, да го свика безъ прѣдварително формално разрѣшение отъ В. порта, синоднитъ архиереи, напротивъ, настоявали, че нѣмало нужда да се иска разрѣшение да се упражни едно право, което членове 3 и 6 на фермана и утвърдената частъ отъ екз. уставъ даватъ и за което е и традицията. При новия, конституционния режимъ, Н. Блаженство, по настояване на св. Синодъ, постъпи така, както години се прѣпоръчваше: той упражни правото, което има, безъ да дири разрѣшение. И днесъ Екзархията има своитъ законни управни тѣла — Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ.

Авторътъ на статията, която прѣдизвика тази справка, не одобрява това. Той го счита за грѣшка. Той пише и твърди, че това било не само изнуда, но и че съобразуването на втори Синодъ въ Цариградъ били се нарушили членове 2, 4, 7, 9, 10, 15-16, 111, 135, 173 и 175 на екзархийския уставъ. Интересно е, наистина, да се обясни, нарушени ли сж тия членове и, ако сж нарушени, кога именно: сега ли, когато има при Екзархията Синодъ, както повеляватъ членове 3, 4, 6 и пр. на екзарх. уставъ отъ 1871 г. (членове 7, 8 и 9 на приспособения уставъ) или сж били прѣнебрѣгвани и нарушавани отъ 1878 до 1908 г., когато Екзархията е била лишена отъ законитъ управни тѣла — Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ?

Сжщиятъ авторъ вижда въ учреждаването Синодъ при Екзархията измама. Тази измама той приписва на Високопрѣосвещенитъ митрополити св. Варненския и Прѣславски Симеонъ и св. Врачанския Константинъ. Чрѣзъ нея тѣ постигали на половина желанието си — да отдѣлятъ по скоро църквата въ царството отъ тая въ Македония, за да нѣмали нищо общо съ главата на църквата. Оригинално! Такава мисълъ пръвъ пжтъ се хвърля въ свръзка съ една тѣй важна и тѣй цѣнна придобивка. Досега всички считаха и считатъ, че учредениятъ Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ при Екзархията е сполука, която ще се впише въ актива на църквата. Съ тия двѣ управни тѣла не само се нормира положението на Екзархията, но и се стабилизира и гарантира нейното сжществуване. Тази сполука толкова се цѣни, че мнозина бързатъ да си я припишатъ. Знае се, че демократическото правителство я счита за важна точка въ своя активъ. Самото българско население въ вилаетитъ я цѣни високо. Така гледа на нея и цѣлия нашъ печатъ безъ разлика на партии и течения. Така сж гледали на нея досега и стопанинътъ, и директорътъ, и редакторитъ на в. „Воля“. Па и по-рано тѣхното гледище по въпроса, за който е рѣчь, не е това, на което сж дали широко мѣсто въ органа си. Знае се, че учреждаването Синодъ и Смѣсенъ съвѣтъ при Екзархията и прилагането напълно фермана отъ 1870 г. бѣ втора точка въ проекта за съглашение, който правителството на Р. Петровъ-Петковъ-Генадиевъ прѣзъ 1904 прѣдложи на В. порта. Тази точка, внесена съ съгласие или, по-точно, по-желание на Н. Блаженство и подържана енергично прѣдъ В. порта отъ тогавашния нашъ дипломатически агентъ, не се прокара поради *veto*-то, казватъ, на германския посланикъ. Съглашението се склучи,

но като се зачеркна изцѣло втората му точка. Напомня се това обстоятелство изъ дългитъ перипетии на мжчния въпросъ, за да се отблъсне инсинуацията, на която в. „Воля“ става каналъ, именно че съ учреждаването Синодъ при Екзархията се гонило да се отдѣли църквата въ царството отъ Екзархията, което било мисълъ на „Софийския синодъ“ или на нѣкои негови членове. Както може да се сжди отъ редицата дати и факти, които бѣгло се напомнятъ, мисълта да се учреди Синодъ при Екзархията, подета още въ 1878 г. въ учредителното събрание въ Търново, е станала задача на църква и на правителство. Сжщо така посоченитъ дати и факти опровергаватъ и твърдението, че въ 1908 г. Н. Блаженство билъ настоявалъ прѣдъ споменатитъ по-горѣ двама синодни архиереи да се отложи учреждаването Синодъ при Екзархията, додѣто се промѣни екзархийския уставъ.

Но св. Синодъ въ София се инсинуира и вини. Защо? Защото е настоявалъ да се стабилизира положението на Екзархията въ Цариградъ, като се учредятъ при нея уставнитъ тѣла. Ако св. Синодъ всѣкога е държалъ въпроса за Синодъ при Екзархията на първо мѣсто и ако непрѣстано е настоявалъ да се изпълнятъ прѣдписанията на екзархийския уставъ и на чл. 39 на конституцията, той е изпълнявалъ просто единъ дългъ. Чуждъ на всѣкакви амбиции и далечъ отъ всѣка сепаристична мисълъ, той, споредъ силитъ си, е работилъ и работи на една задача, която е дългъ на църква, на правителство, на народъ. . . Д.

Каква е религията на масонитъ¹⁾

Въпросътъ за религията на масонитъ прѣдставя не малко затруднения. Най-първо, самитъ масони не знаятъ въ какво състои сжщината на религията имъ, какви имъ сж обрядитъ и каква имъ е задачата. Въ „тайната“ на масонството се посвѣтватъ само избраницитъ и въ момента на посвѣщението имъ се налага печатътъ на млчанието²⁾. Въ 9 часть на устава на рускитъ масони отъ XVIII и XIX в. в. четемъ: „Надъ всичко има единъ законъ, чието пазене ти си обущалъ прѣдъ лицето на небесата, т. е. законътъ на ненарушаване тайна въ разсждаване за обрядитъ, законитъ ни и пр.“³⁾ Самиятъ обрядъ на посвѣщението задължавалъ съ клетва, подъ страхъ на смъртъ, да се млчи за „тайната“ на масонството. И имало е дѣйствителни факти, когато масонитъ сж убивали измѣнницитъ на „тайнитъ“ имъ. Прѣдъ видъ на това бившиятъ глава на рускитъ масони графъ М. П. Велигорски (1787—1856) въ дневника си за масонството е писалъ: „Може нѣщо да се знае за масонството, но самото масонство да не се знае“⁴⁾. Това потвърдяватъ и други писатели. Така, А. Е. Waite на стр. 27 отъ цитираното съчинение говори, че „освѣтъ откритото масонство, което носи социално-политиченъ характеръ,

¹⁾ Запознаваме читателитъ си съ настоящата статия за религията на масонитъ, понеже въ сегашно време масонството е едно отъ най-враждебнитъ течения на християнството и църквата. Масонството днесъ има между тия течения най-много членове, най-добрѣ е организирано и, може да се каже, че у всички по-крупни акции срѣщу християнството и църквата сгон на дѣно масонството. Масони, за съжаление, има и у насъ, дори и „видна“ наши дѣйци, па даже и бивши министри.

²⁾ Devil-Worship in France. By Arthur Edward Waite. London. 1896. p. 36.

³⁾ Русская старина, 1908 г., ноябрь, стр. 334, бѣл. 2.

⁴⁾ Рус. Стар., 1908, ноемръ, 391

има още и друго масонство, тайно, за което масонитѣ обикновено нищо не знаят и което ръководи цѣлия орденъ“.

Подиръ това масонството се дѣли на безброй много ложи, отъ които всѣка има свои характерни особености въ обрядитѣ и самата религия.

Всичко масони на земното кълбо въ 1896 год. е имало: мъже—19,136,228, и жени—2,725,556, или общо—21,861,784 души¹⁾.

Относно религиозната страна на въпроса, прѣседателтъ на „Национално-християнската асоциация“ въ Чикаго Карлъ А. Бланчардъ казва, че всички 239 тайно общества въ Америка сж се зародили на масонска почва и сж се сформирали по масонски образецъ²⁾.

И тъй, каква е религията на откритото масонство?

Въ масонското съчинение на Маскеу's „Lexicon of Free Masonry“ (стр. 402) въ отдѣла подъ заглавието „Religion“, е казано:

„Франкъ-масонството, казва А. Д. Маскеу, не се бърка въ религиознитѣ мнѣния на членоветѣ си. То изисква само проста и всеобща вѣра, въ която сж съгласни хора отъ всички нации и секти, т. е. вѣра въ Бога и Неговия върховенъ промисълъ. По-далечъ отъ това изискване масонството не отива. То не обръща внимание на тия или ония сектантски мнѣния на ученицитѣ си и оставя съвсѣмъ незасѣгнати убѣжденията имъ. Това е единичното религиозно изповѣдане, но затова пъкъ и най-задължителното за всѣки кандидатъ на масонството. По тоя начинъ, религията на масонството е чистъ „теизъм“, връзъ който всѣки членъ има право да строи собственитѣ си лични мнѣния и убѣждения, но съ това само ограничение, че той не може да ги внася въ ложата или да слива съ истината на масонството своитѣ лични истини или заблуждения“ (Blanch. p. 7).

Тъй щото, религиозната вѣра на масонитѣ състои отъ двѣ точки: че има Върховно Сщество и че това Сщество управлява свѣта. А въ всичко друго тѣ не правятъ никакво различие. Езичникъ или християнинъ, мохамеданинъ или будистъ, сектантъ или революционеръ, мистикъ или слѣпъ формалистъ, високъ идеалистъ или развратенъ сенсуалистъ, — всички могатъ да бждатъ членове на масонското общество, стига да признаватъ двѣтѣ посочени точки.

Но като познаватъ нагледъ Единия Истински Богъ, масонитѣ въ дѣйствителностъ Го отричатъ. Dom-Benoit казва, че масонското божество е „творение“, т. е. човѣчествово, човѣшкия умъ, разумъ; то е и „гнѣсна Венера“, или плътъ; най-сетнѣ, „всички божества на Римъ, Гърция, Персия, Индия и на всѣки езически народъ сж богове на масонството“ (A. E. Waite. p. 49). Задъ официалната вѣра на масонитѣ въ Единия Истински Богъ се крие тѣхното положително невѣрие, понеже всички изчислени тѣхни богове не могатъ да прѣдставятъ какъвъ и да е „богъ“. И това се потвърждава отъ слѣдния фактъ:

„Въ Франция не тъй отдавна нѣкои били противъ изискванетоъ отъ масонския кандидатъ вѣра въ Бога и молили Великата Ложа да зачеркне тоя членъ отъ вѣрата имъ. На тѣхъ Великата Ложа отговорила: „Не, нѣмаше нужда да зачеркваме, понеже всѣки човѣкъ има право да си прѣвежда думата „Богъ“ по своему; а ако нѣкой мисли, че силата е Богъ, той съ истинска радостъ ще бжде приетъ въ ложата ни“ (Blanchard, p. 16).

Робертъ Морисъ, единъ отъ водителитѣ на франкъ-масонството въ Сѣверна Америка, авторъ на книгата

„Asynopsis of Masonic Law“, въ „Масонския Мониторъ“ на Webb-a, стр. 284, въ статията „Religion“, казва: „Събранието на масонската Ложа е строго религиозенъ обрядъ. Религията на масонството е тъй широка и изъ системата ѝ тъй старателно се изгонватъ всички сектантски мнѣния, че и християнинъ, и юдей, и мохамеданинъ, съ всичкитѣ имъ безбройни секции и подраздѣления, хармонически се сливатъ въ моралното и интелектуално дѣло съ будиста, персиета, конфуцианина и поклонницитѣ на „божеството“ въ всѣка форма“ (Blanch. p. 14).

Но такова сливане на всички е отричане на всичко, поради непримиримата имъ противоположностъ помежду си. На всѣки случай, християнството абсолютно нѣма мѣсто въ такава амалгама, въ такава смѣсъ отъ религии.

Християнството е религия „откровена“ и безъ Библията тя е немислима. А масонитѣ безъ разборъ приематъ въ лжитѣ си всички, които отричатъ Библията. На стр. 207 отъ книгата „Chase's Digest of Masonic Law“ се привеждатъ думитѣ на Великия Мастеръ Сепра (Sayre) на Алабамската Велика Ложа:

„Юдеи, китайци, турци. — всѣки отъ тѣхъ отхвърля Новия Завѣтъ или Стария Завѣтъ, или пъкъ и единия и другия заедно, а при все това ние не виждаме достатъчно основание, — защо тѣ да не могатъ да бждатъ масони. Синята масонска ложа дѣйствително нѣма нищо общо съ Библията. Тя не е основана на Библията. А ако бѣше основана на Библията, тя не щѣше да бжде масонска ложа, а щѣше да бжде нѣщо друго“ (Blanch. p. 15—16).

Тази послѣдня чѣрта особено силно отбѣлзва Бланчардъ въ рѣчъта си, произнесена въ общото годишно събрание на „Национално-Християнската Организация“ въ Чикаго, отъ 15/V 1902. г.

Обръщайки се къмъ събранието, той казва: „Въ молитвитѣ, които прочитамъ, вие забѣлзвате, че нѣма нищо, що би се отнасяло до Спасителя. Въ всѣка масонска молитва вие ще срѣщнете пълно отсъствие на три нѣща: нѣма ни една молитва, публикувана въ тая или друга книга, въ която да се изразява изповѣдь на грѣха; нѣма ни една молитва, която ясно и раздѣлно да признава факта, че молящитѣ се съзнаватъ себе се грѣшници и желаятъ да получатъ нѣщо отъ Бога; всички молитви прѣдставятъ хората, че се явяватъ безгрѣшни и свети прѣдъ Божието лице; въ всички молитви не се споменава Исусъ Христосъ. Въ една или двѣ степени на масонството има намекъ на Исуса Христа, но това се съединява съ най-страшна и богохулствена употреба на свещенитѣ прѣдмети (разбиратъ се гнѣснитѣ хули надъ Разпятieto и св. Дарове), и лица, посвѣтени въ тия степени, подиръ врѣме ставали най-лошитѣ хора въ масонството“¹⁾. По тоя начинъ, — да речемъ съ думитѣ на сщия Бланчарда (стр. 20), — „въ масонството нѣма покаяние за грѣхове; нѣма признаване (confession) на самия грѣхъ; нѣма вѣра въ Христа; нѣма вѣра въ Бога; нѣма вѣра въ Духа Свети, нѣма всичко онова, което Христосъ прави сщественно въ акта на спасението и което съставя самата сщчина на християнството. (Краятъ слѣдва).

Прѣв. Л. С.

¹⁾ The Worship of Satan in Modern France. By Arthur Lillie. London, 1896 2 edit. p. XXIII.

²⁾ The Worship of Secret Societies offered to Satan. By presid. of the Nation. Clrist. Assotiat., Charles A. Blanchard, 1—2.

¹⁾ Blanchard „The Worship of secret Societies offered Satan, p. 16 Странни богохулства влизатъ въ състава на „тайнитѣ“ обряди на окултното масонство, дѣто се допушатъ само „посвѣтнитѣ“ въ всички тия гнѣсни мерзости.

† Митр. Теодосий.

За справедливостта.

Прѣди да унищожи Богъ съ небесенъ огънь тѣзи два отвратителни града, самото име на които докарва ужасъ, четемъ въ Библието, че е говорилъ тъй:

„Вопълътъ противъ несправедливитѣ на Содомъ и Гомора стана голѣмъ, и грѣхътъ имъ е твърдъ тежъкъ. Ше слѣзна сега да видя да ли сж сторили нѣщо споредъ воплитѣ, които стигнаха до моитѣ уши; или да ли работитѣ имъ сж другояче, за да узная истината“ (Бит. XVIII, 20, 21). Нѣкои велики църковни учители правятъ върху тѣзи думи слѣдващитѣ разсждения: Ако и да е извѣстно, че Богъ, отъ висотата на трона си, не само открива всичко, което се развива прѣзъ течението на вѣковетѣ, но, казватъ тѣзи свети мже, понеже иска да принуди човѣцитѣ да се научаватъ за истината и да не върватъ нито на доноситѣ и на публичнитѣ викове, Той се понижива дори да каже: „ще слѣзна да видя“, за да разберемъ ние съ каква точностъ ни е заповѣдано да се извѣстяваме за работи, които се вършатъ между насъ, и не ги знаеме, тъй като самъ този, който знае всичко, толкова внимателно издирва, и слиза лично да види съ очитѣ си. И по тоя начинъ, господъ, Всевишниятъ се понижива за да научи онѣзи, които сж на власт, чрѣзъ тѣзи думи на двѣ важни нѣща. Първо, като говори: „Воплитѣ на неправдитѣ стигнаха до мене“, имъ показва, че тѣхното ухо трѣбва да е постоянно отворено и постоянно внимателно въ всичко и навсѣкждѣ. Но послѣ, като прибавя: „ще слѣзна да видя“, учи ги, че, за да узнаятъ истината трѣбва да изслушватъ всички; но не само това а и че сж длъжни да почитатъ онази власт, която Богъ е повѣрилъ въ тѣхнитѣ рѣцѣ, и нищо да не рѣшаватъ освѣнъ слѣдъ едно точно разузнаване и сериозно изпитване на истината.

Нека прибавимъ, господъ, че съ това не е още достатъчно да приемаме онова, що ни се прѣдставя, трѣбва сами да търсимъ истината и да я спрѣваримъ, ако искаме да я узнаемъ и да я откриемъ. Защото човѣцитѣ, и най-вече голѣмцитѣ, не сж толкова щастливи, та истината сама да отива при тѣхъ, нито направо, нито отъ едно само мѣсто; тя стои твърда и непоколебима кждѣто я има. Тѣ не трѣбва да се уѣждаватъ, че тя пробива всичкитѣ прѣгради, съ които е обиколена, за да се качи на оная височина, дѣто сж тѣ поставени, но по добръ е тѣ да слизатъ по нѣкой начинъ отъ върха на властѣта, дѣто нищо не може да се приближи свободно и хладнокрѣвно, за да узнаватъ работитѣ отъ близу и да събиратъ отъ тукъ—отъ тамъ разпрѣснатитѣ дири на истината; и въ това се състои истинското благоразумие. За това е писано за царь Соломонъ, че „Богъ му далъ мждрость и разумъ голѣмъ, и пространство на сърдцето като морския пѣськъ“ (III цар. IV, 29); сирѣчь, той билъ способенъ да влиза въ безконечни подробности, да събира грижливо най-малкитѣ частици, да прѣтегля най-дребнитѣ обстоятелства, за да вземе едно справедливо рѣшение и да избѣгне изненадитѣ.

Извѣстно е, че общественитѣ лица, органитѣ на властѣта страшно и много тежко прѣтоварватъ съвѣститѣ си и биватъ отговорни прѣдъ Бога за всички безредици и неправедности, ако не обръщатъ вниманието си да изучаватъ сериозно и точно истината. И затова царь Давидъ, проникнатъ въ тази мисль и въ тоя тежъкъ дългъ, като почувствувалъ приближаването на послѣдния си часъ, повиква при себе сина си и наследника си Соломона, и между много и важни съвѣти, дава му и тоя, който е най-важниятъ: „Сине, му казва, да пазишъ повеленията на Господъ, и да ходишъ въ пѣтищата му, за

да разбирашъ всичко, каквото правишъ, и навсѣкждѣ кждѣто и да се обръщашъ“ (III цар. II, 3), като да би му рекълъ: Сине, никой да не се осмѣли да пожелае да ти обрне ума, нито да ти внуши впечатления противни на истината. Разбирай ясно всичко, каквото има да правишъ, и знай всичкитѣ пружини на великата машина, която рководишъ и управлявашъ“, за да бжде Господъ съ тебе и да утвърди всичкитѣ си думи относително блаженството на царството ти (III Цар. II, 4).

Това казалъ прѣмждриятъ Давидъ на прѣмждрия Соломонъ наследника си; добръ е сега да видимъ, какъ този младъ князь е използувалъ бащиния си съвѣтъ. Щомъ взетъ въ рѣцѣтѣ си брѣздитѣ на държавната управа, почналъ да размишлява дълбоко, че това високо положение, на което виждалъ себе си издигнатъ, имало привързаното съ себе нещастие, че между голѣмото множество люде, които го обикаляли, нѣмало почти нито единъ, който да не е ималъ нѣкакъвъ интересъ да го вкарва въ заблужденне и да злоупотрѣбва съ довѣрието му. Видѣлъ, прочее, колко е опасно да се остави цѣлъ прѣдаденъ на едно слѣпо довѣрие; но видѣлъ сжщо, че и недовѣрието хвърляло ума му въ неизвѣстността и заблуждението, и му затваряло по другъ начинъ вратата на истината. За да държи при такова недоумѣние срѣдата между двѣтѣ опасности наравно голѣми, разбралъ, ченѣма друго по-нуждно, отколкото да се хвърли смирено въ обятията на оновова, отъ когото само човѣкъ никога не може да се отчае и отправилъ къмъ Бога слѣдната молитва: „Господи Боже мой, ти ме направи царь на мѣстото на Давида баща ми; и азъ съмъ момче малко, незная нито отъ кждѣ трѣба да започвамъ работитѣ, нито пъкъ да ги свършвамъ“ (III цар. III, 7). Да не мислите, господъ, че Соломонъ е говорилъ тъй отъ слабостъ; той говорилъ и дѣйствувалъ въ съвѣтитѣ си съ най-висока твърдостъ, когато вече всички голѣмци въ държавата му го почувствали за свой господарь; и при всичко, че е билъ прѣмждрь и абсолютенъ владѣтель, той виждалъ, че при присѣствитието на Бога всичката тази сила е била една слабостъ, и всичката мждрость едно дѣтинство; и чакалъ Богъ да просвѣти ума му, какъ да започва и какъ да свършва всѣко свое прѣдприятие. И слѣдъ това, голѣмото му желание да раздава справедливостъ на всички туря въ устата му тѣзи думи: „Дай, Боже, на раба си сърдце разумно и кротко, за да мога да сждя твойтѣ люде, и да различавамъ що е добро и що е зло; защото кой може да сжди тоя голѣмъ твой народъ?“ (III цар. III, 9).

Както виждате, господъ, Соломонъ почувствувалъ, че товарътъ на достоинството му щѣлъ да бжде ужасно тежъкъ върху съвѣстѣта му, ако се бѣше оставилъ да бжде разположенъ противъ справедливостѣта. За това искалъ отъ Бога она разумъ и онава кротко смирено сърдце, чрѣзъ който трѣбва да разбираме не сърдце разколебано и нерѣшително. Защото истинското благоразумие не е само достойно за уважение, то е и рѣзко и рѣшително. Затова той считалъ за порокъ на човѣшкия умъ, ако приема чужди влияния и ако се прѣплита въ собственитѣ си въображения. Не само слабостѣта на гения, а много пжти и неговата сила прави човѣка да се привързва, повече отколкото трѣбва, къмъ своитѣ мнѣния, безъ да поиска нѣкога да се откаже отъ тѣхъ. „Безумниятъ не се наслаждава отъ благоразумието, но само отъ изявлението на сърдцето си“, казва прѣмждриятъ (Притч. XVIII, 2). И за това Соломонъ, като виждалъ съ треперяне злоупотрѣбленията на насилственитѣ замисли, че тѣ често пжти увеличатъ най-добритѣ умове, искалъ отъ Бога сърдце кротко и смирено, т. е. ако го разбираме добръ, сърдце толкова велико и възвишено, щото да отстѣпя само на истината и на правдата, въ което врѣме и да би дошли, и подъ каквѣто видъ и да би се прѣдставили.

И затова, господа, нѣма нищо по-хубаво у царетѣ и у всички, които съучастватъ въ властѣта, отъ това, да иматъ ушитѣ си постоянно отворени, и да даватъ улеснения на приемитѣ си. Това е една отъ главнитѣ части на общественото блаженство. Еклисиастъ добръ е разбралъ това, когато е изрекълъ тѣзи думи: „Блаженъ е онзи, който си е намѣрилъ вѣренъ приятель, и който разказва правото си на ухо внимателно“ (Еккл. XXV, 12). Този великъ мъжъ е съединилъ въ тоя стихъ двѣ най-чувствителни утѣшения на човѣшкия животъ: първото е, че трѣбва да търсимъ, когато сме въ недоумѣния и притѣснения, вѣренъ приятель, отъ когото да можемъ да искаме добръ съвѣтъ; второто е, че трѣбва да търсимъ за работитѣ си ухо търпѣливо, на което да можемъ да разкажемъ подробно всичкитѣ права. Нѣма нищо по-приятно, господа нищо по-полезно, отколкото спечелването сѣрдцата на людетѣ; и лицата, които сж блажени въ властѣ, сж длѣжни да се радватъ, че сж въ състояние да направятъ тази добрина на всички. Най-последното изслѣждане на каквото и да било дѣло задѣлжава началницитѣ и сждитѣ да зематъ рѣшение и послѣ да огорчатъ виновния и нѣмащия право; но справедливостѣта, която желае да ги възнагради за тази неприятна и тежка нужда, въ която ги тя задѣлжава, дала имъ е съизволенieto си, щото къмъ всички наравно да даватъ ухо търпѣливо и да прѣтеглятъ сериозно и безпристрастно всичко що се отнася до дѣлото.

Но слѣдъ като изложихме, колко голѣма важность има истината, когато се търси отъ обществени лица, трѣбва да разберемъ и съ каква сила и съ какъвъ гласъ на отвращение би трѣбвало да възставаме противъ онѣзи, които би си позволили да я помрачатъ чрѣзъ лѣжливитѣ си доклади и клевети! Какво чакате вие, о нещастни клеветници и лѣжци, и каква е вашата цѣль, що гоните? Вие, които бѣгате отъ свѣтлината и обичате тъмнината, не мразите ли справедливостѣта и не ходите ли по кривитѣ пѣтища, за да правите по-свободно злоупотрѣбленията си? За тази цѣль не се ли съвѣщавате въ сѣрдцето си деня и ноця, съ голѣмо безпокойство, за да турите подъ нозѣтѣ си всѣкого, който би ви прѣпятствувалъ на неправдитѣ и на злитѣ намѣрения? Какъ! вие отнимате свѣтлината отъ свѣта и обвивате съ тъмнина онѣзи, които сж длѣжни да осветяватъ земята съ справедливостѣта! Вие туряте въ ума си лоши намѣрения, ковете измами и измишлявате лѣжи, за да постигнете нечистата си цѣль противъ оногова, когото считате за свой врагъ и, недоволни само да ги кроите въ ума си и да ги държите въ сѣрдцето си, вие не се свѣнявате, нито се боите да ги носите и до ушитѣ на важнитѣ личности; осмѣлявате се дори и до ушитѣ на царя да ги изстрѣляте направо или отъ страна. Ахъ, нещастници! вие сте низки и немилостиви твари, заслужавате прѣзрѣние и отдалечение отъ всѣкаква обществена длѣжностъ, защото разпространявате гибелна поквара и докарвате нещастия на невинни лица; помислете, че ушитѣ на царя сж священи, а вие ги осквернявате недостойно, като му донасяте или несправедливи прѣдубѣждения за нѣкоя безсмислена и низка ненавистъ, или гибелни изтънчености на нѣкоя неестествена и прѣсторена ревность, или изкуствени измислици на нѣкоя тайна завистъ. Заразяването ушитѣ на царя, господа, е нѣщо по-прѣстѣпно и отъ хвърлянето отрова въ водитѣ на общитѣ извори, и отъ краденето отъ общитѣ съкровища; защото истинското богатство на една държава е истината въ духа на царя. Внимавайте, господа, когато говорите при голѣмци и министри, и въ дворецъ, дѣто е всичко толкова много изтънчено и важно. Тамъ се изпълня онова, що е рекълъ прѣмѣдрятъ Соломонъ: „Тѣмнитѣ думи не се губятъ въ въздуха“ (Прѣп. Солом. I, 11). Всѣки слуша

и всѣки тълкува. Онази изразена подигравка или шега, оная стрѣла, която сте хвърлили пѣтемъ, онази злобна дума, онова полужначително изражение, което чрѣзъ прѣстругна неясность дава да се подразбиратъ толкова загадочни нѣща, може да иматъ страшни послѣдствия и да докаратъ голѣми нѣщастия на нѣкои лица, за което послѣ напразно ще се кае; и нѣма друго нищо по-прѣстѣпно, отколкото да искаме да покривате съ облаци сѣдалището на свѣтлината, или да поврѣдите малко нѣщо източника на благодѣта или милосѣта, за която ще говоря съ по-малко думи въ слѣдващата трета и послѣдна частъ. (Слѣдва)

Изъ областѣта на исторiята.

Гръцко-българскитѣ църковенъ въпросъ и неговото рѣшение.¹⁾ (12)

VI.

Непогрѣшими сж само вселенскитѣ събори, а помѣстнитѣ могатъ да погрѣшаватъ и да се отклоняватъ отъ истината: за съжаление, това потвърдилъ съ себе си и цариградскитѣ съборъ, който обявилъ българитѣ за схизматици. Той ги осждилъ за тѣхния филетизмъ, или желание да възстановятъ своята народна църква, но това е съвършено несправедливо; осждилъ архипастиритѣ имъ за нѣкои антиканонически тѣхни дѣйствия, но това е извършено не канонически. А такива съборни рѣшения не могатъ да иматъ сила и не могатъ да бждатъ признати дѣйствителни. Но да припомнимъ още обстоятелствата на този съборъ: съборътъ билъ свиканъ, за да сжди българитѣ, и никой отъ българитѣ, нито отъ тѣхнитѣ прѣдставители не билъ повиканъ на събора да защитава своето дѣло. На събора сж присѣдствували 32 архипастири, и само трима отъ тѣхъ: патриарситѣ антиохийски и александрийски и архиепископтѣ на кипърската църква не принадлежели къмъ цариградската патриаршия, а всичкитѣ други принадлежели къмъ нея и слѣдователно били сжди въ собственото си дѣло — въ спорното дѣло на тѣхната патриаршия съ българитѣ. А освѣнъ това, отъ числото на тѣзи подирнитѣ архiereи само нѣкои имали свои епархии и слѣдователно имали право да присѣдствуватъ и да даватъ рѣшаващъ гласъ на помѣстния съборъ за своя църковенъ окръгъ, а другитѣ били само епископи титулярни, които нѣмали епархии или които оставили своитѣ катедри, каквито сж и прѣдишнитѣ патриарси Иоакимъ и Григорий VI. Но което е най-важно, повиканитѣ на цариградския съборъ архипастири били лишени отъ оная духовна свобода, каквато имъ е била необходима за безпристрастно обсъждане на спорния въпросъ; тѣ били свикани не за това, за да го обсъждатъ и да рѣшатъ, а за това само, за да подпишатъ вече прѣдрѣшено осждание на българския народъ. Едвамъ що източнитѣ иерарси иерусалимскитѣ, антиохийскитѣ и кипърскитѣ пристигнали въ Цариградъ и наченали да проявяватъ миролюбиво настроение, да изказватъ мисли за съгласяване на вселенския патриархъ съ българитѣ, и тѣпи отъ грѣцкия народъ, възбудени отъ фанатическата фанариотска партия, се явили (на 23 юлия) при цариградския патриархъ съ молба незабавно да открие помѣстния съборъ и да провъзгласи българитѣ схизматици, и патриархътъ отговорилъ на тѣлпата, че нейното желанне ще бжде изпълнено.

Слѣдъ нѣколко врѣме (на 14 августъ) на патриарха било подадено колективно прошение съ подписитѣ на 30

¹⁾ Вижъ „Ц. в.“ бр. 6 т. г.

корпорации и на много знатни лица, които искали по-скоро да бжде откритъ събора и да провъзгласи българския расколъ, и патриархътъ отново отговорилъ на просятелиятъ, че събора скоро ще се открие и неговитѣ рѣшения ще бждатъ напълно съгласни съ тѣхната промба.

Когато на прѣдварителнитѣ съвѣщания вселенскитѣ патриархъ заявилъ своето намѣрение да провъзгласи български расколъ, и патриарситѣ иерусалимски, антиохийски и кипърския архиепископъ открито изказали своето несъгласие, при тѣхъ се явявали депутация слѣдъ депутация, за да ги склонятъ къмъ страната на вселенския патриархъ; тѣхъ ги убѣждавали, отъ тѣхъ настойчиво искали да отстъпятъ прѣдъ желанието на народа, като ги обвинявали въ измѣна на елинизма и на православие; тѣхъ ги заплашвали даже съ гнѣва на недоволната тълпа.

Съборътъ най-послѣ билъ откритъ, и какво той вършилъ? Въ първото засѣдание (на 29 августъ) избралъ само комисия отъ 10 члена да състави очертаване историята на българския въпросъ и съображения на ония правила, които трѣбва да бждатъ приложени къмъ неговото извѣстно рѣшение; въ второто засѣдание (на 11 септември) рѣшилъ да възложи пакъ на комисията да състави самото опрѣдѣление за провъзгласяването на българската схизма; а въ третото засѣдание (на 16 септември) приелъ и подписалъ това опрѣдѣление. Такъвзи ли трѣбва да бжде съборътъ — съборъ канонически? И какво е могло да се очаква отъ такъвъ съборъ, освѣнъ това само, което той извършилъ?

А какъ, слѣдъ това, да се отнасятъ къмъ рѣшението на цариградския съборъ другитѣ православни самостоятелни църкви, които не сж вземали въ него участие, и какъ, подиръ това, да се отнасятъ тѣ къмъ гърцитѣ и българитѣ, които гърцитѣ провъзгласили расколници? Ние никакъ не мислимъ и не вземаме върху си смѣлостъ да прѣдлагаме нѣкакъвъ свѣтъ на правителстващитѣ иерарси на тѣзи църкви; та тѣ отъ това безъ съмнѣние, и нѣматъ нужда. Ние ще си позволимъ само да изяснимъ тукъ нашето лично мнѣние, което до нѣждѣ вече е изказано отъ насъ и по-прѣди.

Опрѣдѣлението на цариградския съборъ, като помѣстенъ, е задължително само за онѣзи църкви, архипастиритѣ на които сж присѣствували на него, а за всичкитѣ други самостоятелни църкви никакъ не е obligatory. Тѣ могатъ и да приематъ това опрѣдѣление, но само по собственото си прѣцѣняване, ако го признаватъ съгласно съ учението на вѣрата и канонитѣ; могатъ и да не го приематъ, ако го признаватъ не съгласно съ учението на вѣрата или съ канонитѣ. И никой нѣма право, ни патриархътъ съ своя синодъ, ни всичкитѣ на едно иерарси, които сж били членове на цариградския съборъ да изискватъ отъ другитѣ самостоятелни църкви, които не сж вземали въ него участие, да приематъ неговото рѣшение; никой нѣма право и да осжда, а толкова повече да осжди или да обвини тѣзи църкви, когато тѣ не се съгласятъ да приематъ това рѣшение. А ако би нѣкой, патриархъ ли или помѣстенъ съборъ си позволи да заявява такива изисквания и обвинения, то това ще бжде най-големо злоупотрѣбление въ православната църква, по учението на която, само единичкитѣ вселенски събори иматъ право да изискватъ отъ всичкитѣ помѣстни църкви безпрѣкословно подчинение на своитѣ рѣшения и за неприемането имъ могатъ да изричатъ противъ частнитѣ църкви обвинителни присѣди. Споредъ, нашето убѣждение, изнесено отъ внимателно изучаване на прѣдмета, опрѣдѣлението на цариградския съборъ който осждилъ българитѣ, като не съгласно нито съ Евангелието, нито съ канонитѣ, не заслужва да бжде прието отъ автокефалнитѣ църкви, които въ него не сж участвували, и не може да бжде прието отъ тѣхъ. А да

допустнемъ, че то наистина не ще бжде прието отъ тая или оная църква, напр., отъ нашата руска: какво тогава трѣбва да послѣдва? Не ще ли обявятъ гърцитѣ и насъ (руситѣ) расколници наравно съ българитѣ? Неможе да бжде: гърцитѣ нѣматъ право, както ние вече обяснихме, да сторятъ това, за туй че присѣдта на цариградския съборъ за българската схизма никакъ не е задължителна за руската църква. Или не трѣбва ли ние (руситѣ) тогава да прѣкъснемъ нашата църковна връзка съ гърцитѣ? Ни най-малко. Цариградскитѣ съборъ ако е погрѣшилъ, то съвсѣмъ не въ догмитѣ на вѣрата, не въ учението на православие, а само по въпроса, който засѣга църковното управление. Отъ такава погрѣшностъ никакъ не е зачекната нашата света, католическа и апостолска вѣра, една у насъ съ гърцитѣ, и всичкитѣ грѣцки архипастери, даже участвувалитѣ на цариградския съборъ, еднакво както и тѣхнитѣ паства, си оставатъ и сега такива пакъ православни, каквито сж били и по прѣди. Поради това ние (руситѣ), и като не се съгласяваме съ гърцитѣ въ рѣшението на българския въпросъ, можемъ да спазваме съ тѣхъ прѣдишния църковенъ съюзъ и да ги считаме наши братя въ Христа. Имало е и у насъ (въ Росия) великъ съборъ въ 1667 година, на който присѣствували 30 архипастери, въ това число, освѣнъ руския патриархъ, и двама грѣцки: антиохийския и александрийския, съборътъ, между другото взелъ рѣшение да не бждатъ прѣкрѣщавани за-въ бждаще западнитѣ християни при обрѣщанието имъ къмъ православие. Това рѣшение на руския съборъ не приела и до сега не приема грѣцката църква, която продължава да ги прѣкрѣщава, и при всичко това нито ние (руситѣ) не сме обявили за това гърцитѣ расколници, нито гърцитѣ не сж прѣстали да считатъ руситѣ православни и не сж прѣкъсвали братското общение съ руситѣ по дѣлата на вѣрата и църквата. Така сега трѣбва да постѣпимъ по отношение къмъ гърцитѣ и ние (руситѣ). А слѣдъ това отъ само себе си се опрѣдѣля и отношението на руситѣ къмъ българитѣ. Като не признаятъ станалата за тѣхъ съборна присѣда съгласна съ християнската истина и правда, руситѣ нѣматъ вече право да считатъ българитѣ расколници: такава присѣда не би могла да има сила и дѣйствително да ги отлѣчи отъ църквата. Българитѣ и сега си оставатъ въ църквата и сж нейни истински чада, каквито сж били по прѣди; и сега, слѣдъ отдѣлянето отъ цариградския патриархъ, спазватъ и изповѣдватъ тая пакъ самата православна вѣра, каквато сж изповѣдвали, когато се намѣрвали въ съединение съ него. (Слѣдва).

Мнѣния и отзиви.

Георги Стояновъ.

Георги Пасаровъ и черковно-националното ни единство.

Повръщаме се на въпроса за Фирмилияна. Необходимо е да се каже нѣщо повече по този въпросъ, защото се касае не толкова за схизма и за черковно единство, колкото за национално единство. Дължимъ, обаче, да подчертаемъ, прѣди всичко, една невѣрна мисль, искавана отъ г. Пасарова въ втората му рѣчь. Мисльта му е тая: ако не сжществувала схизмата, ние не щѣли сме да видимъ български владика въ Македония. Тази мисль е погрѣшна: въ Македония владишкитѣ катедри се даватъ на български архиереи, не отъ Патриаршията, а по силата на фермана, съ който се учрѣди Българската екзархия. По силата на този ферманъ и по застѣпничеството

на двѣ български правителства (Стамболовото и Стоиловото) ние имаме днесъ въ Македония седемъ български митрополити. Какъ по силата на този ферманъ и при енергични български правителства, надѣваме се, да придобиемъ още нѣколко владишки берата, ако за това, разбира се, не стане късно.

Споредъ статистиката за 1902 г., кога биде ржкоположенъ Фирмилианъ за Скопски митрополитъ, въ Скопската епархия имаше 29,055 кжци български и само 20 — сръбски. Нѣма съмнѣние, че прѣзъ 1897 год., кога Фирмилианъ отиде въ Скопие като архимандритъ, сръбскитѣ кжци въ тази епархия ще да сж били много по-малко, или пъкъ никъкъ не ще да е имало такива. При все това, прѣзъ тази послѣдня година, както ни е извѣстно, Фирмилианъ успѣ да отиде въ Скопие, защото по настояване на Патриаршията, тогавашниятъ Скопски гръцки владика Амвросий склони да му продаде епархията си срѣщо даденото му отъ Цариградската сръбска легация 30 хиляди лева възнаграждение. Прѣзъ 1898 год. пъкъ Патриаршията избра и назначи Фирмилианъ на Скопската митрополитска катедра срѣщо даденитѣ отъ сжщата легация възнаграждения: 80 хиляди лева на патриарха Антима VII и 50 хиляди лева на великия патриаршески логотетъ. По този начинъ биде извършена продажбата на Скопската епархия.

Изтъкваме тѣзи факти, за да знае всѣки, че изборътъ на Фирмилианъ за Скопски митрополитъ не е въпросъ черковенъ, а политически.

За да се осуети ржкоположението на Фирмилианъ, Негово Блаженство не прѣставаше да подава прѣдъ Високата порта протести. Направило е нужното, до колкото знаямъ, и тогавашното българско правителство, което биде подкрѣпено отъ повсемѣстнитѣ митинги. За съжаление, и протести и митинги отидоха на пусто, защото тъкмо, що въпросътъ бѣ на своя край, болшинството на Народното Събрание, отъ което членъ бѣ тогава и г. Пасаровъ, заяви, че не си струва труда да се занимава българския народъ съ една владишка калимавка, кога прѣдстои да се разрѣшаватъ велики народни задачи.

Тревогата противъ Фирмилианъ бѣ повсемѣстна; опозиционнитѣ вѣстници не прѣставаша да осжждатъ правителството, че не радѣло за българската националностъ въ Македония. Отъ печатъ и мегдани въпросътъ се прѣнесе въ камарата. Г-нъ Д-ръ Н. Геннадиевъ отправи къмъ министра-прѣдседателя г. Д-ръ Даневъ една интерпелация по сжщия въпросъ. При разискването на тази интерпелация, колкото опозицията бѣ буйна и изтъкваше доказателства за политическото значение на въпроса, толкова правителственото болшинство гледаше на работата съ недостатъчна сериозностъ: то не даваше на Фирмилиановия въпросъ никакво значение. Чуха се тогава, за скърбъ на нашето национално съзнание и единство, нѣща, които въ едно българско народно събрание не биваше да ставатъ. Ферманътъ, казваха нѣкои депутати, подиръ провъзгласяването на схизмата, нѣмалъ сила и, слѣдователно, нѣмалъ сме право да се противимъ на ржкопологането на Фирмилианъ. Другъ единъ ораторъ твърдише, че въпросътъ, по отношение на черковната дѣятелностъ въ Македония полека-лека свършва своята еволюция. Все сжщия ораторъ подѣржаше, че българската църква въ Македония, нѣма вече онаи свѣжестъ и значение, които имала прѣди 25 години, и че онази черковна дѣятелностъ, която е получила толкова много славословия, и която на врѣмето си бѣше подигнала ентузиазъма на българщината, благодарение на обстоятелствата, които по-късно настѣжиха, прѣстанала да има това значение, прѣстанала да олицетворява въ себе си нуждитѣ и стремежа на българското дѣло въ Македония. Съ една рѣчь, споредъ този ораторъ, погребалната пѣ-

сень на Българската екзархия настава врѣме да се изпѣе! И този ораторъ свърши рѣчта си посрѣдъ ржкоплѣскания отъ десницата! Заинтересувахме се да прѣгледаме дневницитѣ и видимъ, да ли г. Пасаровъ е отсжтствувалъ отъ това заседание. Оказа се, за негово съжаление, че той е присжтствувалъ въ заседанието и, като членъ отъ десницата, сигуръ е ржкоплѣскалъ.

Трети пъкъ ораторъ, пакъ отъ болшинството, уподоби Фирмилиановия въпросъ на свещенитѣ котки, които римлянитѣ носили срѣщу египтянитѣ, та по този начинъ да ги побѣдятъ. Съ това сравнение, разбира се, ораторътъ гонѣше да покаже, че опозицията подига въпроса за Фирмилианъ съ цѣль да събори правителството. Въпросътъ, обаче, нѣмалъ никакво значение; той билъ чисто и просто едно суевѣрие. И на този ораторъ сигуръ г-нъ Пасаревъ е ржкоплѣскалъ, защото, като бившъ първи секретаръ на нашето дипломатическо агенство въ Цариградъ, е знаелъ, навѣрно, че пѣсенъта на екзархията е изпѣта, и въпросътъ за Фирмилианъ е суевѣрие. А че на този умъ е билъ и г. Пасаревъ, явствува отъ неговата рѣчь по отговора на Тронното Слово, отъ която земаме оная частъ, която е напечатана въ стенографическитѣ дневници на XII о. н. с., I и. с., стр. 147. Тогавъ той казалъ слѣдното: „Но толкова ли е страшенъ Фирмилиановия въпросъ, както иска да се прѣдстави отъ нѣкои? Фирмилианъ е стиселъ въ Скопие прѣзъ 1896 или 1897 г. Той отиде тамъ като архимандритъ; за неговото назначение като архимандритъ има и изборъ станалъ.¹⁾ Едно нѣщо, което оставаше, то е формалното му ржкоположение. Той отиде тамъ не като сръбски митрополитъ, а като патриаршески сръбски митрополитъ, и всички български правителства досега сж се старали, колкото е възможно, да отсрочатъ, да замедлятъ неговото ржкопологане. Но той си е въ Скопие. Това, което можеше да направи той като архимандритъ, ще го направи и като митрополитъ.²⁾ Ако ние мислимъ, че неговото ржкопологане е въ състояние да поврѣди на българщината и да повлияе на нашето национално дѣло въ Македония, ние оскърбяваме скопскитѣ българи. Тамъ българщината е така много узрѣла, тѣ сж дотолкова съзнателни българи, доколкото сме и ние въ освободеното Княжество. Та, ако ние се боимъ отъ ржкопологането на единъ Фирмилианъ, ние ги оскърбяваме, оскърбяваме и тѣхното национално чувство. Нѣма съмнѣние, че никой българинъ нѣма да се съгласи доброволно да се ржкоположи Фирмилианъ. Но ние не можемъ да правимъ капиталъ отъ тоя въпросъ дотамъ, щото, ако го ржкоположатъ, да обьявимъ война. (Д-ръ Геннадиевъ: Никой не го казва това). Ние имаме много по-голѣми интереси, отколкото ржкопологането на единъ Фирмилианъ. Намѣсто да се трудимъ и намѣсто да употрѣбяваме всички наши усилия за единъ Фирмилианъ, нашитѣ усилия може да бждатъ устремени къмъ улучшение сждбинитѣ на нещастнитѣ македонци. Но нашитѣ правителства дълги години сж се занимавали съ *дребното* (к. н.), като сж оставили по-голѣмото, по-едротото“. И почва г. Пасаровъ да разправя по-нататъкъ пакъ за единъ *дребенъ* въпросъ, — Кумановския въпросъ, който се състоялъ само въ това, че се водила дълга

¹⁾ Това показва босотата на г. Пасарова по въпроса, който си е задалъ за цѣль да разясва тогава, па и сега, защото въ никоя църква нѣма обичай архимандрититѣ при митрополититѣ да се избиратъ; тѣ се просто назначаватъ или отъ надлежния митрополитъ, или отъ по-висшето отъ тѣхъ началство, но разбира се, съ съгласието на митрополита.

²⁾ За да не кажемъ по-голѣма дума, и тукъ г. Пасаровъ попада въ грѣшка, защото, като архимандритъ Фирмилианъ не може да направи нищо, но, като владика, стори много нѣщо. За митрополитъ турското правителство му налага бератъ и на основание на него, като „миллегъ-баша“ засѣдаваше въ вдаре меалища и защишаваше интереситѣ на подѣдомственитѣ нему сръбомани, — права, каквито той като архимандритъ нѣмаше.

борба, за да се осуети желанието на нѣколко сърбомани да иматъ църква въ Куманово.

Хората за единъ само Фирмилианъ даватъ съ хиляди левове, а г. Пасаровъ счита въпросътъ за *дребень*, маловаженъ!

Но маловаженъ ли е той? — Сега ще видимъ.

Най-главно г. Пасаровъ залъгваше народътъ отъ трубуната на Народното събрание, че въпросътъ не е важенъ, защото съ допускането на Фирмилиана въ Скопие македонцитѣ щѣли да иматъ нѣкакви обѣщани отъ турското правителство облаги. Вѣрно ли бѣше това, или тѣзи думи се казваха само за залъгване, ние не знаемъ, но българскиятъ народъ знае много добръ, че прѣзъ слѣднаха 1903 год. съ хиляди наши сънародници пострадаха, като една частъ отъ тѣхъ паднаха подъ турския ятаганъ, а друга — бѣ накарана въ есеннитѣ студени мѣсеци границата да прѣскача. Ако това г. Пасаровъ нарича облага въ улучшение сѣдбинитѣ на нещастнитѣ македонци, нѣмаше освѣнъ да поиска да се настани прѣзъ 1902 год. въ Македония още единъ Фирмилианъ.

Тръгнали веднѣжъ въ пѣтя на отстѣпкитѣ, защото въпросътъ за една владишка калимавка билъ маловаженъ, не слѣдъ много врѣме — прѣзъ 1910 год. прѣди кралъ Петъръ да отиде въ Цариградъ, нашата телеграфна агенция съобщи, че Патриаршеския синодъ рѣшилъ да повѣри управлението на Велешко-Дебърската епархия на сръбски епископъ. Това телеграфическо съобщение е отдавна фактъ свършенъ и днесъ на катедрата на тази епархия, при наличността на двама български владици: единъ въ Велесъ и единъ въ Дебъръ, светителствува сѣрбинътъ епископъ Варнава. Защото пъкъ кралъ Петъръ счете, види се, въпросътъ за маловаженъ, при направеното отъ него посѣщение на Патриаршията, внесе въ ковчегъ ѝ нѣколко десетки хиляди лева и обѣща, че субсидията, която сръбското правителство не внисаше отдавна въ сѣщия ковчегъ, ще се внася за напредъ редовно.

(Слѣдва)

КНИЖНИЦА.

Ст. Михайловски.

Къмъ по възвишенъ и по истински животъ.

Химни.

3.

Къмъ по възвишенъ и по истински животъ —
О мисль моя, општи се — чрезъ скърбѣта.

О воля моя, устреми се — чрезъ теглото —
Къмъ по възвишенъ и по истински животъ.

Безчисленни сж ямитѣ
И примкитѣ — по пѣтя на живота;
Но ти, о душо моя,
Недѣй нарича зло тѣзъ ями
И тѣзи примки.

Това що сплѣва,
Това що съставлява затруднения, това
Що съблазнява,
Това що уморява и докарва болка
Не е бѣда — не е злочестина —
А часть съставна

Отъ всѣко тържество, отъ всѣка
Побѣда! Нема
Добро — безъ зло! И злото
Е всщностъ
Добро което нашата повърхностна наука
Не може винжги да обяснява.

и.

Къмъ по-възвишенъ и по истински животъ
О душо моя, устреми се —
Прѣко безчисленнитѣ испитни шо срѣщашъ
Въ живота.
Побѣда живоносна
Слѣдъ непрекъсвано усилие — такъвъ
Е всевътовний редъ.

Отъ пречки
И мжнотии се поражда
Борба; борба донася
Движение, стремежъ къмъ истина, ламтежъ
За знание, — тя преизглажда
Ума, — тя пресъздава
Духа; — борбата
Е изворъ за животъ и сили, —
Борбата е свещенна!

Какво би билъ
Животъ човѣшки безъ борба?

Какво достоинство би ималъ
Човѣкъ — да би сполучилъ
Да превъздигне себе си до своя
Отецъ — безъ мжи
И патила?

Какво достоинство би ималъ
Човѣкъ — да би достигнжлъ
До свѣтла
Сѣдба — безъ да изпълни тежкъ дългъ,
Безъ да испие чашата
На земнитѣ горчевини?

О, нема светостъ — гдѣто нема добротворство,
И нема добротворство —
Самопожертвование кждѣто липсва!

О душо моя, тежкъ кръсть
Отвежда
Къмъ по възвишенъ и по истински животъ!

К.

Човѣшки твари — жедни
За съвършенство — често заговарятъ
За добродѣтели; тѣ не разбиратъ,
О Господи, че добродѣтель има само
Една: любовь!

Въ човѣшки говоръ има много думи
За означаване на тѣзи добродѣтели: милость
И братство, преданность
И нѣжностъ, —
Ала съ каквито думи да я означиме —
Една е Твоята повеля, Боже, —
Единъ е Твоя
Законъ — наложенъ намъ отъ памтивѣка:
Любете се, живѣйте
Единъ за друго!

Ти ни научи, Господи, че за да служимъ
 На Тебе, трѣба
 На ближния си да слугуваме; —
 Ти ни научи че каквото вършишъ, отъ любовь
 Го вършишъ, че вселенната е плодъ
 На Твоята любовь, —
 И че за да възсхождаме къмъ Тебе —
 По Твоя пътъ ний трѣба да вървиме,
 Че Твоята закрила неизмѣнна
 За да заслужимъ — ний сме длъжни
 Да диримъ радостъ само въ общо
 Обрадование, длъжни сме
 Да си създаваме добруване
 Чрезъ добротворство неуморно.

Ти ни научи, Господи,
 Че лично щастье нема, —
 Че пълно задоволство
 Ний ще осѣщаме тогава само
 Когато Ти си въ насъ, —
 И че въ насъ Ти ще бждешъ
 Когато ний сме въ Твойто дѣло,
 Когато себе си забравимъ — въ грижа
 За всесвѣтвно унапредване и блаженство.

Пѣй, душо моя, химнитѣ
 На любовьта.

Пѣй, душо моя, источника на живота,
 Закона на законитѣ, — пѣй, душо моя,
 И раскажи
 Че само любовьта е
 Велика, хубава и силна, —
 И покажи че само
 Сърца въ които Господь обитава биватъ
 Достъпни за любовь!

Човѣшки сжщества —
 Жаднѣйки за съвършенство — бързатъ
 Душата си да гиздѣтъ съ добродѣтели . . . О Боже,
 Ти ме научи
 Че добродѣтель има само
 Една — любовь!

Л.

Бѣ време, Господи, когато въ мене
 Сърцето мязаше на земище безплодно,
 Обрасло въ трънѣе и бодли . . .

Потърсихъ помощъ, Господи, тогава —
 Потърсихъ въ Тебе
 Онѣзи чудодѣйна
 И живоносна мощъ която преобрѣща мракъ
 На ведрина,
 Пресъхване на расцвѣтяване, упадъкъ
 На превъзнасяне —
 И безнадежностъ на надежда . . .

И отъ туй запустѣло земище — каквото бѣше
 Сърцето ми — о Боже, Ти направи
 Градина хубава
 Кждѣто днесъ — по свѣтло
 Отъ свѣтлий кринъ — сияе
 Свещенно цвѣте — вѣра — цвѣте
 Що никога не вѣхне, цвѣте
 Що дава менъ наслади
 Зарадъ които нема преминаване!

О Господи, помагай ми до край
 Да бждж вѣренъ
 На Твоитѣ всеблагодатни
 Наредби, — и чрезъ пламенна молитва
 Да освѣждавамъ
 И оживявамъ
 Градината на моето сърце!

Външенъ прѣгледъ.

Цариградската патриаршия. *Отзованието на Чарикова и Патриаршията; заявление на избранитѣ грѣцки депутати; турското правителство и патриаршескитѣ привилегии.* Цариградскиятъ прѣдставителъ на Руската държава, защитница и покровителка на християнитѣ на балканитѣ, г. Н. Чариковъ, бѣ отзованъ. Тази разпоредба на Руското правителство се посрѣщна съ особено прискърбие отъ страна на всички християнски вѣрски центрове въ Цариградъ, защото всички губатъ въ негово лице приятель и защитникъ. Г. Чариковъ всѣкога имъ съдѣйствувалъ и помагалъ. Нему въ голѣма степенъ се дължи и благополучното осществяване на по-рано дори невѣроятната идея за грѣцко-българското споразумѣние. Вселенската църква бѣ намѣрила единъ благочестивъ свой почитателъ. Той си замина отъ Цариградъ прѣди Свѣтлитѣ христови празници. Кога отиде да се сбoguва съ шефoветѣ на разнитѣ християнски центрове, навсѣкждѣ му били отдадени особени почести. Иоакимъ III за споменъ му подарилъ цѣнна икона на Божията майка. По този случай той увѣрилъ фенерския патриархъ, че и неговиятъ замѣстникъ ще питае и ще се въдушевява отъ сжщитѣ благоговѣйни чувства, отъ които се билъ въдушевявалъ и той, защото таково било желанието на цѣлия православенъ руски народъ, на царствуващия руски домъ и на управляващитѣ кржгове.

И Българската Екзархия, както и Арменската патриаршия, сж запазили добри спомени за него.

— Изборитѣ за депутати въ отоманския парламентъ се свършили съ пълно поражение на опозицията. Всички кандидати на разнитѣ вѣрски центрове пропаднали. Новитѣ грѣцки депутати чрѣзъ избрана измежду тѣхъ четиречленна депутация въ недѣля, на 8 того, слѣдъ Божествената литургия се прѣдставили на Иоакима III. Тѣ заявили, че, макаръ по политически убѣждения да принадлежатъ къмъ младотурската група, по всички въпроси, които засѣгатъ правата и привилегиитѣ на Патриаршията и народа, къмъ когото и тѣ принадлежатъ, ще бждатъ всѣкога на страна на Патриаршията и че прѣд нищо нѣма да се спиратъ, за да отстоятъ, както трѣбва, справедливата кауза на завѣщанитѣ отъ вѣковетѣ правдини, така тържественно санкционирани отъ страна на властващата нация и господаритѣ съ разни фирмани и специални правителствени разпоредби.

— Въпросътъ за чуждото поданство на намиращитѣ се подъ вѣдомството на Цариградската патриаршия църковно-училищни институти и учреждения пакъ се повдига отъ страна на правителството. Поводъ за това дало обстоятелството, че въ настоятелствата на нѣкои църкви и училища влизали и гърци отъ кралството, а не отомански поданници. Изглежда, че млатотурцитѣ соѣте que соѣте желаятъ да лишатъ такивото гърци отъ подобно право. Нѣшо повече. Напоследъкъ правителството устно съобщило на Патриаршията, че ако такиватото настоятели продължаватъ да упражняватъ подобно право съ одобрението ѣ, ще сюспендира врѣменно всички патриаршески права и привилегии и ще закрие та-

кивато училища. Двѣтъ управителни тѣла на Патриаршията се занимаваха съ този важенъ въпросъ и опрѣдѣлиха специална комисия отъ архиереи и членове на мирския свѣтъ, която да го проучи основно и да прѣдстави въ скоро време обстоенъ докладъ по него. Това сж пакъ нови търкания между Цариградската патриаршия и правителството.

Сърбската църква. (*Добизане св. Миро отъ Патриаршията; разпоредба на Сърбския митрополитъ; сборния храмъ и кметството въ Бѣлградъ*). Сърбската църква добива св. Миро отъ Цариградската патриаршия. Понеже тази година послѣдната приготвила и осветила на Велики четвъртъкъ св. Миро, Високопрѣосвещениятъ сѣрбски митрополитъ г. Димитрий се обърна до Н. Светейшество патриарха Йоакима III съ ходатайство да се отпусне на Сърбската църква св. Миро. Митрополитътъ, въ съгласие съ сѣрбското правителство, изпратилъ вече архимандритъ Арсений, игуменъ на св. Равковската обителъ, въ Цариградъ да получи отъ Цариградската патриаршия отреденото за Сърбската църква св. Миро.

— Сборниятъ храмъ въ Бѣлградъ, сѣрбската столица, се нуждае отъ вътрѣшни и външни поправки, ала ковчегътъ му не разполага съ достатъчно сръдства. По рѣшение на епитропството, прѣдстоятелътъ на храма се обърна къмъ кметството въ Бѣлградъ съ ходатайство да отпусне парична помощъ за ремонтъ на сборния храмъ, който на официални дни се посѣщава отъ високопоставени лица. Кметството не удовлетворило ходатайството. Неговиятъ отказъ, който не билъ вѣжливъ, се коментира живо отъ гражданитъ, миряни и духовни. Всички еднакво осждадатъ небрѣжността на кметството къмъ една обща вѣрска нужда на общината и невѣжливия неговъ отговоръ. Сборниятъ храмъ е на православнитъ християни граждани въ столицата. Кметството, на редъ съ другитъ нужди на столицата, не трѣбва да пропуска и вѣрскитъ нужди на гражданитъ. Една такава вѣрска нужда е и благолѣпието на сборния храмъ, въ който се черкуватъ сѣрбския кралъ, сѣрбскитъ висши сановници и виднитъ бѣлградски граждани и който се посѣщава на официални дни отъ дипломатическитъ прѣдставители на чужди дворове.

Църковно-обществена лѣтопись.

Св. Врачанскитъ митрополитъ. Пристигналъ е въ столицата на 19-и того съ пощенския влакъ отъ г. Вратца, седалището на епархията си, Н. Високопрѣосвещенство св. Врачанския митрополитъ г. Константинъ. Той е слѣзълъ въ дома на своя племеникъ г. Д-ръ Д. Кировъ. Днесъ, 20-и прѣдъ пладне, Н. Високопрѣосвещенство бѣ въ синодната канцелария, а часа на 11½ посѣти министъръ-прѣдседателя г. Ив. Ев. Гешовъ въ Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията.

Едно писмо. Н. Високопрѣосвещенство св. Старо-Загорскитъ митрополитъ г. Методий е отправилъ до Кентемберийския епископъ въ Лондонъ обширно писмо, въ което е очертано грозното и отчаяно положение на българитъ въ Македония при новия режимъ въ Турция. Като доказва съ факти и цифри, че при младотурския режимъ християнитъ се изтрѣбватъ повече и съ по-голѣми жестокости, Н. Високопрѣосвещенство апелира къмъ Прѣосвещения епископъ на Англиканската църква да подѣйствува да се застѣпи благородниятъ английски народъ за изтрѣбвания и озлостествяванъ български народъ, когато въ 1878 г. английскитъ министри на конгреса въ Берлинъ лишиха отъ свободата, която православниятъ

руски народъ въ име на християнството съ оржие бѣ му извоювалъ. Нѣкои столични ежедневници напечача изцѣло писмото и го придружиха съ коментари.

Пайсневата история. Наврѣшватъ се прѣзъ тази година 150 години, откакъ приснопаметниятъ Хилендарски иеромонахъ Пайсий написалъ и пусналъ първата българска история, на която българския народъ дължи своето възраждане и своето днешно положение. Честитъ случай е да се заплати данъ на признателностъ къмъ великия апостолъ-просвѣтителъ. Министерството на народната просвѣта не пропуска да използва честития случай. Съ окръжно писмо то кани учителитъ и директоритъ на всички училища въ царството да честуваатъ на 11 и 12 май най-достойно паметта на именития монахъ, апостолъ и пръвъ български историкъ. На 11 май всички ученици съ прѣподавателитъ си ще присѣтствуватъ на богослужение въ мѣстнитъ църкви. Подиръ църковния отпускъ учителитъ се задължаватъ да държатъ бесѣди за равноапостолнитъ братия св. Кирилъ и Методий. Въ бесѣдитъ си ще засегнатъ дѣлата и писанията на тѣхния най-виденъ, най-горещъ и най-типиченъ послѣдователъ отецъ Пайсий, новия просвѣтителъ на българския народъ. На 12-и май намѣсто учебни занятия ще се държатъ бесѣди на ученицитъ за живота и дѣйността на отца Пайсия, както и за значението на неговата история.

Конгресъ. Въ столицата ще се държи третия редовенъ конгресъ на Кооперативнитъ дружби. На този конгресъ, на които ще участвуватъ всички дружби съ делегати, ще се разглеждатъ въпроси отъ голѣма важностъ за кооперативнитъ организации и за тѣхния правилненъ развой. Въ кооперациитъ участвуватъ много благоговѣйни свещеници. Св. Синодъ е разрѣшилъ отпускъ на всички свещеници, които сж членове на кооперации и които желаятъ да взематъ участие въ конгреса, който се свиква.

За запаза на обществената нравственостъ. На 15-и априлъ въ г. Чирпанъ, по инициатива на мѣстнитъ „Женско благотворително дружество“ и „Православно християнско братство“, станало публично събрание, въ което Н. Благоговѣйство свещеникъ П. Стайковъ говорилъ „Противъ разврата и неговитъ покровители“. На сжщата тема говорили още Н. Благоговѣйство свещеникъ Сим. Цвѣтковъ, г-жа Зл. Райкова и г. П. Бакаловъ. На събранието присѣтствували повече отъ хиляда граждани. Инициативата на двѣтъ дружества е симпатиченъ жестъ. Взетата резолюция ще се помѣсти въ идния брой на „Ц. в.“.

Новѣрно съобщение. Въ броя си отъ 20-и того, въ отдѣла „книжнина“ в. „Воля“ пише, че Н. Високопрѣосвещенство св. Варненскитъ и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ билъ отговорилъ на г. Пасаровъ въ „Ц. в.“ подъ псевдонимъ Георги Стояновъ. Това не е вѣрно. Статията, заглавена „Георги Пасаровъ и черковно-националното ни единство“ и печатена въ брой 15 и 16 на „Ц. в.“, е на *Георги Стояновъ*, чийто подписъ носи. Георги Пасаровъ познава лично автора на статията.

Добришко Архирейско Намѣстничество

Обявление

№ 463

На 7 май 1912 година въ 4 часа послѣ пладне, въ канцеларията на Добришкото Архирейско намѣстничество ще се открие втори пѣтъ търгъ, съ тайно малонадаване, за отдаване на прѣдприемачъ постройката на храмъ въ с. Базауртъ, Добришко. Приблизителната стойностъ на прѣдприятието възлиза на 40,000 лева. Залогъ за участие въ тър-

га — 2000 лева, вложени въ намѣстничеството или въ пѣкое държавно кредитно учрѣждение. Оферти ще се приематъ до 4 часа послѣ обѣдъ. — Желаящитѣ да взематъ участие въ търга, трѣбва да се съобразятъ съ чл. чл. 11, 12, 13, 14 и 15 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Планътъ и тържнитѣ книжа, могатъ да се видятъ всеки присѣтственъ день и часъ въ канцеларията на намѣстничеството.

гр Добричъ, априль 1912 год.

Архиерейски Намѣстникъ свещ **Ил. Р. Сабунджиевъ**
1—1

Лозенско Църковно Настоятелство.

Обявление

№ 1

Обявява се на интересующитѣ се, че търгътъ назначенъ на 4 юлий 1910 год. въ държавния вѣстникъ съ обявление № 2 отъ 30 май с. г. — за отдаване на прѣдприемачъ постройката на артика и камбанария не се състоя по причина на низката цѣна. Имайки се прѣдъ видъ нуждата отъ по-скорошното направяне на постройката настоятелството рѣши:

Обявява търга да стане най-късно 15 дни отъ днесъ. Обявената стойность е 5700 лв.

с. Лозенъ, 15 априль 1912 год.

Отъ Настоятелството

Рилска Св. Обитель.

Обявление

№ 818.

Понеже насрочения на 9 мартъ т. г. търгъ за отдаване на прѣдприемачъ косенето и прибирането на сѣното отъ ливадитѣ въ монастирския районъ не се състоя, то управлението на Рилската Св. Обитель обявява на интересующитѣ се, че отдава на прѣдприемачъ извършването на сѣщата работа, въз основа на сѣщитѣ поемни условия, по доброволно съгласие.

Прѣдложенията си заинтересованитѣ могатъ да дадатъ на монастирското управление всеки присѣтственъ день до 25 априль т. г. включително.

Рилски монастиръ, 12 априль 1912 год.

Отъ монастирското управление.

1—1

Обявление

№ 7.

Църковното настоятелство при храма „Успѣние Прѣсв. Богородици“, въ г. Казанлъкъ, обявява на интересующитѣ се, че на 4 май т. г. отъ 2—4 часа слѣдъ пладне, въ канцеларията на Казанлъшкото Архиерейско Намѣстничество, ще се произведе търгъ, съ тайно малонаддаване, за отдаване на прѣдприемачъ постройката на новъ притворъ (артика) и издигане камбанария при сѣщия храмъ. — Първоначалната стойность на прѣдприятието е 17,540 лева 30 ст.

Искания залогъ е 5% върху първоначалната сума.

Тържнитѣ книжа по прѣдприятието сж въ разположение всеки присѣтственъ день и часъ въ канцеларията на намѣстничеството.

Желаящитѣ да взематъ участие въ търга да се съобразятъ напълно съ чл. чл. 11—14 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Разносцитѣ по публикуване на настоящето ще бждатъ за смѣтка на прѣдприемача.

г. Казанлъкъ 6 априль 1912 год

Отъ Настоятелството.

1—1

Настоятелство на църквата „Св. Архангелъ“ въ гр. Хасково.

Обявление

№ 10

На 16 май 1912 год. частъ отъ 3 до 5 слѣдъ пладнѣ, въ помѣщението на Хасковското Архиерейско Намѣстничество, ще се произведе търгъ, съ тайна конкуренция, за отдаването на прѣдприемачъ на правата на камбанария при църквата „Св. Архангелъ“ въ гр. Хасково.

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза на 6000 лева.

Съгласно чл. 49 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия, желающитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да внесатъ 300 лева.

Намаленията или увеличенията ще ставатъ върху единичнитѣ цѣни, въ проценти, безъ дроби.

Членове 11—14 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия сж задължителни за конкурентитѣ. Разносцитѣ по публикуване настоящето, обгербване трѣжнитѣ книжа и др. сж за смѣтка на прѣдприемача.

Книжата по прѣдприятието могатъ да се видятъ всеки присѣтственъ день въ помѣщението на Хасковското Архиерейско Намѣстничество,

гр. Хасково, 6 априль 1912 год.

Отъ Настоятелството.

2—3

Царибродско Църковно Настоятелство

Обявление

№ 1

Настоятелството при църквата „Рождество Пр. Богородици“, въ гр. Царибродъ, обявява, че втората енория на града е вакантна и дири свещеникъ или кандидатъ за такъвъ съ срѣдно богословско образование.

Желаящитѣ, освѣнъ горното образование, и нужнитѣ качества за свещеникъ, трѣбва да се отличаватъ съ добра подготовка по проповѣдничеството и да владѣятъ църковното пѣние. Длъжни сж да се явятъ на пѣние и проповѣдъ,

гр. Царибродъ, 1 Априль 1912 год.

Отъ Настоятелството.

3—3